EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 22.12.2009
KOM(2009)698 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

VÝROČNÁ SPRÁVA PROGRAMU SAPARD ZA ROK 2008

SEK(2009)1715

SPRÁVA KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

VÝROČNÁ SPRÁVA PROGRAMU SAPARD ZA ROK 2008

1. ÚVOD

Európska únia (EÚ) začala v roku 2000 posilňovať svoju predvstupovú pomoc na rozvoj vidieka pre desať kandidátskych krajín strednej a východnej Európy prostredníctvom vytvorenia programu Sapard – špeciálneho prístupového programu na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka. Na jeho vykonávanie sa zvolil osobitý prístup: vnútroštátne orgány v kandidátskych krajinách prevzali celú zodpovednosť prostredníctvom úplne „decentralizovaného riadenia“, čím sa umožnila realizácia programu Sapard. Jedným cieľom je vykonávať početné rozvojové projekty malého rozsahu a druhým vytvoriť štruktúry, ktoré budú po pristúpení schopné uplatňovať *acquis communautaire*. Podrobné informácie o vykonávaní programu Sapard možno nájsť v predošlých správach, ktoré boli uverejnené na webovej stránke Komisie http://ec.europa.eu/agriculture/external/enlarge/publi/index_en.htm.

Táto správa sa zaoberá najmä finančnou implementáciou programu Sapard v Bulharsku, Rumunsku a Chorvátsku, pretože programy Sapard ôsmich nových členských štátov, ktoré vstúpili do EÚ 1. mája 2004, sa už skončili. V priebehu roku 2004 prestali nové členské štáty uzatvárať zmluvy na nové projekty v rámci vlastných programov Sapard a prešli na uzatváranie zmlúv v rámci povstupových programov rozvoja vidieka. Platby konečným prijímateľom v rámci programov Sapard týchto členských štátov sa skončili ku koncu roku 2006.

Bulharsko a Rumunsko, ktoré vstúpili do EÚ 1. januára 2007, takisto prestali uzatvárať zmluvy s konečnými príjemcami v rámci programu Sapard, Bulharsko 31. októbra 2007 a Rumunsko 31. júla 2007.

Program Chorvátska bol schválený rozhodnutím Komisie 8. februára 2006. Rozhodnutím Komisie 2006/658/ES z 29. septembra 2006 o prenesení riadiacich právomocí dostalo Chorvátsko možnosť prijímať finančné prostriedky v rámci programu Sapard. V roku 2008 pokračovalo uzatváranie zmlúv s konečnými príjemcami, ako aj finančná realizácia programu.

2. VYKONÁVANIE A RIADENIE PROGRAMU

Vo výročnej správe programu Sapard za rok 2005 sa vyhodnotilo, či osem členských štátov, ktoré prestalo uzatvárať zmluvy, splnilo svoje ciele. Podobná analýza sa vypracovala pre Bulharsko a Rumunsko vo výročnej správe programu Sapard za rok 2007 po skončení uzatvárania zmlúv v týchto členských štátoch v roku 2007.

2.1 Celkové výsledky vykonávania programu[1]

Po ukončení uzatvárania zmlúv s konečnými príjemcami v rámci programu Sapard v Bulharsku a Rumunsku v roku 2007 sa vykonávanie týchto programov v roku 2008 zameralo hlavne na finančnú realizáciu a otázky kontroly. Iba Chorvátsko mohlo počas roku 2008 aj naďalej uzatvárať zmluvy s konečnými príjemcami na finančné prostriedky EÚ.

Ku koncu roku 2008 prostriedky pridelené prijímajúcim krajinám v rámci programu Sapard za roky 2000 až 2006 predstavovali celkovú sumu 2 936 miliónov EUR, z ktorej bolo 1 334,1 milióna EUR pridelených ôsmim členským štátom, ktoré vstúpili do EÚ v roku 2004[2] a 1 601,9 milióna EUR Bulharsku, Rumunsku a Chorvátsku.

Celková suma, ktorú počas tohto obdobia Komisia reálne vyplatila, predstavovala 2 446,4 milióna EUR[3], čo v prípade ôsmich nových členských štátov zodpovedá 99,6 % celkovej sumy, ktorá im bola pridelená. V prípade Bulharska, Rumunska a Chorvátska ide o 69,8 %.

V roku 2008 sa uzavreli programy Litvy, Lotyšska a Poľska vyplatením konečného zostatku Litve a Poľsku. V prípade Lotyšska, kde suma oprávnených výdavkov EÚ nakoniec deklarovaná v eurách predstavovala len 88 % prostriedkov vyčlenených pre program, bol vystavený príkaz na vymáhanie s cieľom vyrovnať záporný konečný zostatok, ktorý sa mal vrátiť Komisii. Počet zmluvne uzatvorených projektov v ôsmich nových členských štátoch dosiahol vyše 34 000, čo zodpovedá príspevku Spoločenstva vo výške 1 448 miliónov EUR. Podľa pravidiel prechodu z programu Sapard na programy rozvoja vidieka mohli nové členské štáty zahrnúť platby za nesplatené viacročné záväzky v rámci programu Sapard do svojich prechodných programov rozvoja vidieka na roky 2004 – 2006.

V roku 2008 došlo k spomaleniu pokroku z hľadiska platieb, ktoré Komisia vyplatila Bulharsku, Rumunsku a Chorvátsku[4], a to aj z dôvodu problémov s kontrolou v Bulharsku a Rumunsku a nízkej absorpcie príjemcami v Chorvátsku Celková suma vyplatených platieb od začiatku programov, vyjadrená ako percento finančných prostriedkov dostupných týmto trom krajinám, predstavovala 69,8 % ku koncu roku 2008 v porovnaní so 46 % ku koncu roku 2006 a 62 % ku koncu roku 2007.

K 31. júlu 2007, teda k dátumu, keď Rumunsko prestalo uzatvárať zmluvy s konečnými príjemcami, bola zmluvná suma 1 132 miliónov EUR. Ku koncu roku 2008 sa zmluvná suma znížila na približne 1 066 miliónov EUR finančných prostriedkov EÚ na viac ako 4 500 projektov, z ktorých takmer 4 000 bolo skončených. Toto zníženie o 6 % je z dôvodu zrušených projektov.

Tri najväčšie opatrenia, *„Investície do poľnohospodárskych podnikov“, „Spracovanie a odbyt poľnohospodárskych a rybárskych výrobkov“* a *„Investície do vidieckej infraštruktúry“,* predstavujúce 87 % z celkovej sumy vyčlenenej na program, zahŕňali takmer 3 300 schválených projektov, z ktorých sa približne 3 000 skončilo ku koncu roku 2008. Ku koncu roku 2008 platby vrátane zálohových platieb pre Rumunsko realizované od začatia programu dosiahli 843,5 milióna EUR alebo 72,7 % sumy vyčlenenej pre program Sapard.

---

1 Prílohy A a B obsahujú horizontálny prehľad.

2 Česká republika (CZ), Estónsko (EE), Maďarsko (HU), Lotyšsko (LV), Litva (LT), Poľsko (PL), Slovensko (SK) a Slovinsko (SI).

3 Zálohové a kompenzačné platby všetkým krajinám.

4 Príloha C obsahuje informácie za jednotlivé krajiny.

K 31. októbru 2007, teda k dátumu, keď Bulharsko prestalo uzatvárať zmluvy s konečnými príjemcami, predstavovala zmluvná suma 458 miliónov EUR. Ku koncu roku 2008 sa zmluvná suma znížila na približne 376 miliónov EUR finančných prostriedkov EÚ na viac ako 2700 projektov, z ktorých bolo viac ako 2 100 skončených. Toto zníženie o 18 % je z dôvodu zrušených projektov.

Tri najväčšie opatrenia, *„Investície do poľnohospodárskych podnikov“, „Spracovanie a odbyt poľnohospodárskych a rybárskych výrobkov“,* ako aj čiastkové opatrenie *„Veľkoobchodné trhy“ a „Rozvoj a diverzifikácia hospodárskych činností“* predstavujúce 80 % z celkovej sumy vyčlenenej na program, zahŕňali takmer 2 300 schválených projektov, z ktorých sa viac ako 1 900 skončilo ku koncu roku 2008. Nízke čerpanie finančných prostriedkov merané ku koncu roku 2007 a počas roku 2008 viedlo v roku 2008 k zrušeniu viazanosti finančných prostriedkov EÚ vo výške 27,6 milióna EUR a v roku 2009 sa očakáva zrušenie viazanosti finančných prostriedkov vo výške 45,7 milióna EUR, čím sa celková suma pôvodne vyčlenená na program zníži o 16 % zo 444,7 milióna EUR na 371,4 milióna EUR.

Ku koncu roku 2008 platby vrátane zálohových platieb pre Bulharsko realizovaných od začatia programu dosiahli 265,2 milióna EUR alebo 63,6 % sumy vyčlenenej pre program Sapard.

Program Sapard pre Chorvátsko prijatý vo februári 2006 s prenesením riadiacich právomocí v septembri 2006 získal viazanú sumu 25 miliónov EUR na základe jedinej ročnej finančnej dohody (RFD) na rok 2006. Táto suma bola vyčlenená na opatrenia „*Investície do poľnohospodárskych podnikov“* a *„Spracovanie a odbyt poľnohospodárskych a rybárskych výrobkov“*.

Uzatváranie zmlúv na finančné prostriedky EÚ prebiehalo ešte na konci roku 2008 a v tom období bola zmluvná suma približne 10,5 milióna EUR, čo predstavuje 42 % sumy vyčlenenej na program. Z 33 schválených projektov sa 16 skončilo ku koncu roku 2008. Ku koncu roku 2008 platby pre Chorvátsko realizované od začatia programu dosiahli 9,5 milióna EUR vrátane zálohovej platby vo výške 7,2 milióna EUR, čo predstavuje 37,9 % sumy vyčlenenej pre program Sapard.

Celková suma verejných finančných prostriedkov vyplatených konečným prijímateľom a deklarovaných v rámci programu Sapard ku koncu roku 2008 bola 3 415 miliónov EUR (ku koncu roku 2007 to bolo 3 113 miliónov EUR), z čoho príspevok Spoločenstva predstavoval 2 562 miliónov EUR (ku koncu roku 2007 to bolo 2 333 miliónov EUR). Vzhľadom na to, že v prípade veľkej väčšiny investícií v rámci programu Sapard ide o investície, ktoré prinášajú zisk a ktoré sú do výšky 50 % podporované z verejných zdrojov, celkový priamy dopad podpory Spoločenstva v rámci nástroja Sapard, teda vrátane súkromného financovania, predstavuje približne 6 123 miliónov EUR (ku koncu roku 2007 to bolo 5 683 miliónov EUR) v investíciách a poskytnutých službách. To znamená, že každé euro, ktoré Spoločenstvo poskytne v rámci programu Sapard, prinesie investíciu vo výške 2,39 EUR. Hodnota tohto „pákového faktora“ sa za posledné tri roky nezmenila.

3. HODNOTENIE DOSIAHNUTIA CIEĽOV PROGRAMU SAPARD

Hodnotenie celkového vplyvu nástroja Sapard v desiatich pôvodných prijímajúcich krajinách programu Sapard vzhľadom na jeho ciele bolo podrobne uvedené vo výročných správach programu Sapard za roky 2005 a 2007. Zistilo sa, že rôzne opatrenia financované v rámci

programu Sapard prispievajú k udržateľnému hospodárskemu rozvoju, zlepšovaniu životného prostredia a životných podmienok a vytváraniu pracovných príležitostí vo vidieckych oblastiach. Investície do poľnohospodárskych podnikov a potravinárskeho priemyslu prispeli najmä k dosiahnutiu noriem EÚ.

Horizontálne hodnotenie sa uskutoční v rámci prebiehajúceho následného hodnotenia za rok 2008 a týkajúceho sa ôsmich programov, ktoré už boli uzatvorené. Po uzatvorení programov v Bulharsku, Rumunsku a Chorvátsku a ich následnom hodnotení sa uskutoční podobné posúdenie.

4. VYKONÁVANIE A RIADENIE PROGRAMU

4.1 Monitorovanie vykonávania programu

Počas roku 2008 EÚ pokračovala v úzkej spolupráci s prijímajúcimi krajinami Bulharskom, Rumunskom a Chorvátskom pri monitorovaní a hodnotení. Okrem priebežného monitorovania sa v roku 2008 uskutočnilo šesť stretnutí monitorovacích výborov.

V roku 2008 boli prijaté dve rozhodnutia Komisie, ktorými sa mení a dopĺňa program Bulharska, a jedno rozhodnutie, ktorým sa mení a dopĺňa program Chorvátska[5]. Hlavným cieľom zmeny a doplnenia prijatého pre Chorvátsko bolo prispôsobenie finančného prehľadu s cieľom sústrediť finančné prostriedky iba na dve schválené opatrenia, lepšie zamerať program na potreby týkajúce sa prípravy na pristúpenie a zlepšiť ich absorpčnú kapacitu.

Prvé rozhodnutie Komisie v roku 2008, ktorým sa mení a dopĺňa program pre Bulharsko, sa týkalo úpravy finančných tabuliek s cieľom zohľadniť súčasnú etapu uzatvárania zmlúv a ich vykonávania. Druhé pozmeňujúce a doplňujúce rozhodnutie Komisie prijaté v roku 2008 sa týkalo zmeny finančných tabuliek s cieľom zohľadniť zrušenie viazanosti vo výške 27,6 milióna EUR z ročnej finančnej dohody (RFD) na rok 2004. Ide o súčasť viazanej sumy, ktorá sa neuhradila platbou na účet a na ktorú Komisia do konca roku 2007 nedostala prijateľnú žiadosť o platbu v súlade s článkom 4 RFD na rok 2006.

4.2 Právny rámec

V decembri 2008 Komisia predĺžila lehotu na zrušenie viazanosti finančných prostriedkov pre RFD na rok 2006 podpísanú s Bulharskom, Rumunskom a Chorvátskom z konca roku 2008 na koniec roku 2009, aby krajiny dostali možnosť zvýšiť absorpciu realizáciou platieb do konca roku 2009 na projekty uzatvorené v rámci programu Sapard.

Vzhľadom na to, že rok 2008 je predposledným rokom vykonávania zostávajúcich programov Sapard pre Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko, súvisiace nariadenia zostali v roku 2008 nezmenené.

Posledným právnym predpisom týkajúcim sa programu Sapard je nariadenie Komisie (ES) č. 248/2007 z 8. marca 2007, v ktorom sa osobitne rieši prechod Bulharska a Rumunska z programu Sapard na programy rozvoja vidieka ako členských štátov a ďalšie uplatňovanie ročných dohôd o financovaní programov Sapard RFD a viacročných finančných dohôd (VRFD).

---

[5] Príloha D.

5. ČINNOSTI SÚVISIACE S PRENESENÍM RIADIACICH PRÁVOMOCÍ, AUDITMI A KONTROLAMI

5.1 Aktualizácia vo veci prenesenia riadiacich právomocí v prípade pomoci a monitorovacích misií[6]

Komisia vydáva rozhodnutie o prenesení riadiacich právomocí v rámci programu Sapard na kandidátske krajiny. V roku 2008 Komisie nevydala rozhodnutie a neuskutočnil sa audit zameraný na prenesenie riadiacich právomocí.

Podľa článku 3 ods. 3 nariadenia Komisie (ES) č. 2222/2000 zo 7. júna 2000 Komisia takisto monitoruje nepretržité dodržiavanie podmienok a ustanovení uvedeného nariadenia, ako aj jeho príloh. Na základe toho sa uskutočnili dve monitorovacie misie, jedna v máji do Bulharska a druhá v júni 2008 do Rumunska.

5.1.1 Bulharsko

Vzhľadom na výsledky overení uskutočnených počas misie v máji 2008 sa zdalo, že niektoré akreditačné kritériá týkajúce sa bulharskej agentúry Sapard sa vykonávali nedostatočne, najmä následné hodnotenia (obmedzené na kontrolu fyzickej existencie investícií), úroveň ľudských zdrojov (veľmi vysoká fluktuácia pracovníkov) a monitorovacie funkcie (najmä oddelenie vnútorného auditu a oddelenie boja proti podvodom a korupcii). Aspekty zhody tejto misie sú opísané v časti 5.3.1 tejto správy.

Po misii boli bulharské orgány listom z júna 2008 požiadané, aby vypracovali plán s cieľom odstrániť nedostatky a aby informovali Komisiu o vykonávaní tohto plánu. Bulharské orgány boli takisto informované o tom, že Komisia pozastavila uhrádzanie troch dôležitých opatrení až do riadneho vykonania akčného plánu. V správe nezávislého orgánu auditu (Ernst and Young), ktorú bulharské orgány predložili Komisii v novembri 2008, sa potvrdilo, že všetky opatrenia predpokladané v akčnom pláne a týkajúce sa nedostatkov akreditácie sa vykonali. V decembri vnútroštátny povoľujúci úradník (NAO) v liste vyhlásil, že akčný plán bol splnený, čo potvrdil aj nezávislý orgán auditu. Útvary GR pre poľnohospodárstvo po podrobnom preskúmaní prijatej správy o audite dospeli k záveru, že sa dosiahol významný pokrok, ako však potvrdil nezávislý orgán auditu, dve dôležité opatrenia sa vykonali iba čiastočne. Tento záver bol bulharským orgánom oznámený listom v januári 2009 s uvedením, že len čo sa tieto zostávajúce problémy vhodným spôsobom vyriešia a Bulharsko bude naďalej vyvíjať úsilie o uplatňovanie nových kontrolných postupov na základe akčného plánu, Komisia zváži obnovenie uhrádzania výdavkov programu Sapard.

Vzhľadom na to, že ku koncu roku 2008 sa akčný plán nevykonal v plnej miere, uhrádzanie deklarovaných výdavkov na príslušné opatrenia vo výške 11,4 milióna EUR zo strany Komisie zostalo k tomuto dátumu pozastavené. Uhrádzanie pre Bulharsko sa obnovilo v septembri 2009.

5.1.2 Rumunsko

V júni 2008 sa uskutočnila ďalšia monitorovacia misia do Rumunska. Cieľom misie bolo získať primeranú záruku NAO, vnútroštátneho fondu a agentúry Sapard, že sa nepretržite

---

[6] Príloha E.

dodržiavajú podmienky a ustanovenia MAFA, a zaistiť, aby schválené a prenesené postupy a štruktúry fungovali uspokojivým spôsobom.

Auditom sa odhalili vážne nedostatky v systéme vnútornej kontroly a niektorých akreditačných kritériách a vzbudili sa značné pochybnosti o účinnosti kontrolného postupu týkajúceho sa prideľovania investičnej pomoci.

Po týchto zisteniach boli rumunské orgány listom zo začiatku júla 2008 požiadané, aby vypracovali akčný plán nápravy zistených nedostatkov a aby informovali Komisiu o jeho realizácii. V liste sa zdôrazňovali zodpovednosti NAO, aby sa zaistilo náležité vykonávanie nápravných opatrení, ktoré musí potvrdiť aj nezávislý orgán auditu. Vzhľadom na závažnosť zistení sa NAO takisto požiadal, aby sa do realizácie nápravných opatrení Komisii nepredkladal žiadosti o uhrádzanie výdavkov a aby sa zastavili platby konečným príjemcom až do realizácie nápravných opatrení. GR pre poľnohospodárstvo okrem toho pozastavilo Rumunsku uhrádzanie deklarovaných výdavkov na všetky opatrenia programu.

GR pre poľnohospodárstvo takisto informovalo Rumunsko, že zváži obnovenie uhrádzania, len čo dostane potvrdenie, že sa náležite vykonal akčný plán a že to potvrdil nezávislý orgán auditu.

Na konci júla 2008 Rumunsko predložilo akčný plán. Listom z októbra 2008 rumunské orgány informovali útvary Komisie, že platby konečným prijímateľom sa obnovili 1. októbra 2008. Listom z novembra 2008 rumunské orgány informovali útvary Komisie, že považujú akčný plán za splnený. Toto posúdenie vychádzalo zo správy rumunského dvora audítorov. Hoci správa obsahovala v zásade pozitívne závery o primeranosti prijatých nápravných opatrení, ukázala niekoľko nedostatkov akreditácie, ktoré sa náležite neodstránili. V správe z auditu sa okrem toho systematicky neopisovala a nezdôvodňovala konkrétna práca vykonaná rumunskými orgánmi a výsledky dosiahnuté vykonávaním akčného plánu, najmä vzhľadom na otázky zhody.

Útvary Komisie takisto analyzovali správu s cieľom určiť, či sa na jej základe môžu obnoviť platby Rumunsku pre program Sapard. Výsledkom tejto analýzy bolo, že pokiaľ ide o niektoré otázky, treba viac informácií o rozsahu práce vykonanej rumunskými orgánmi. Týkalo sa to najmä otázky, či projekty boli predmetom neschválených postupov, a preto predstavovali finančné riziko. Okrem toho sa požadovalo viac informácií o dodatočných kontrolách vykonávaných vzhľadom na investičné projekty, ako aj informácie o rozsahu a obsahu kontrol uskutočnených na úrovni platobnej agentúry a takisto na úrovni orgánu auditu.

Listom z decembra 2008 Rumunsko predložilo doplňujúce vyhlásenie o výdavkoch a žiadosť o platby vzťahujúce sa na obdobie do 30. novembra 2008. Keďže rumunské orgány ešte neboli schopné vyhodnotiť súvisiace finančné riziko, Komisia v analýze dospela k záveru, že v niektorých otázkach sú potrebné ďalšie informácie. Rozhodnutie obnoviť platby bude závisieť od uspokojivého vybavenia doplňujúcich žiadostí predložených rumunským orgánom. Vzhľadom na to, že ku koncu roku 2008 sa akčný plán nevykonal v plnej miere, uhrádzanie deklarovaných výdavkov vo výške 141,5 milióna EUR zo strany Komisie zostalo k tomuto dátumu pozastavené. Uhrádzanie pre Rumunsko sa obnovilo v júli 2009.

5.2 Rozhodnutie o schválení účtov

Podľa požiadaviek ustanovených v nariadení (ES) č. 2222/2000 má Komisia schváliť účtovnú(é) závierku(y) agentúr Sapard, ktoré boli zriadené v kandidátskych krajinách.

Na základe toho Komisia 30. septembra 2008 prijala rozhodnutie, ktorým sa schvaľujú účtovné závierky Bulharska a Chorvátska za rok 2007. Pretože sa ešte nerealizoval prieskum doplňujúcich informácií, ktorý sa požaduje od Rumunska, rozhodnutie o schválení účtovných závierok týkajúcich sa tejto krajiny nemohlo byť v tejto etape prijaté.

5.3 Zhoda zúčtovania

V roku 2008 uskutočnil útvar GR pre poľnohospodárstvo zodpovedný za audit výdavkov v rámci programu Sapard dve misie na týkajúce sa zhody, jednu v Bulharsku a jednu v Rumunsku.

5.3.1 Bulharsko

Na základe prípadov údajného podvodu odhaleného OLAF sa v máji 2008 uskutočnila misia zameraná na audit v Bulharsku s cieľom posúdiť, či prípady údajného podvodu súvisia s nedostatkami systémovej kontroly. Uskutočnený audit zhody sa zameral na opatrenia *„Investície do poľnohospodárskych podnikov“, „Spracovanie a odbyt poľnohospodárskych a rybárskych výrobkov“*, *„Diverzifikácia hospodárskych činností poskytujúcich alternatívny príjem”* a *„Rozvoj a zlepšovanie infraštruktúry vidieka”*.

Vykonali sa najmä kontroly s cieľom získať záruku, že sa kontrolný systém uplatňuje v súlade so schválenými postupmi a že sa kontroly vykonávajú podľa požadovaných noriem. Auditom sa odhalili vážne nedostatky, v dôsledku ktorých GR pre poľnohospodárstvo listom z júna 2008 pozastavilo Bulharsku platby na opatrenia *„Investície do poľnohospodárskych podnikov“, „Spracovanie a odbyt poľnohospodárskych a rybárskych výrobkov“,* ako aj čiastkové opatrenie *„Veľkoobchodné trhy“* a *„Rozvoj a diverzifikácia hospodárskych činností“*, hlavne z dôvodu nedodržiavania pravidiel predkladania ponúk, pričom akceptuje zmluvy v rámci programu Sapard. Tieto opatrenia predstavovali približne 80 % z celkovej sumy vyčlenenej na program. V dôsledku zistených nedostatkov došlo k už uvedenému pozastaveniu platieb zo strany Komisie (pozri časť 5.1.1).

5.3.2 Rumunsko

Okrem misie vykonanej v júni 2008 sa v Rumunsku v septembri 2008 uskutočnil audit zhody, ktorého cieľom bolo zaistiť, aby postupy riadenia, kontroly a sankcií zavedené v Rumunsku v súvislosti s niektorými schválenými opatreniami programu Sapard *„Zlepšenie štruktúr kvality, veterinárnych a rastlinných kontrol, zlepšenie kvality krmív a ochrana spotrebiteľov“*, *„Investície do poľnohospodárskych podnikov“, „Metódy poľnohospodárskej výroby určené na ochranu životného prostredia a zachovanie krajiny“* a *„Lesné hospodárstvo“* boli v súlade s ustanoveniami príslušnej MAFA. Hlavné zistenia sa týkali primeranosti postupov súkromného obstarávania, nezrovnalostí v súvislosti s postupmi verejného obstarávania, dohľadu agentúry Sapard na ústrednej úrovni a dôkazov a dokumentácie o kontrolách vykonaných na mieste.

Výsledok auditov zhody, napríklad možnosť finančných opráv príslušných výdavkov, sa bude posudzovať na konci postupov schvaľovania účtovných závierok.

5.4 Práca súvisiaca s činnosťou Európskeho dvora audítorov (EDA)

Na účely vyhlásenia o vierohodnosti za rok 2007 (DAS 2007) audit Európskeho dvora audítorov zahŕňal prieskum postupov Komisie pri schvaľovaní účtovných závierok pre Rumunsko a Bulharsko. Audit Dvora audítorov zahŕňal ďalej prieskum postupu Komisie

týkajúceho sa zhody zúčtovania pre tieto dve krajiny. Po tomto druhom prieskume EDA konštatoval, že misii v Rumunsku zameranej na audit zhody sa nepodarilo zahrnúť rizikovú oblasť týkajúcu sa dodržiavania pravidiel Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania (tzv. „Pokyn č. 104“). Útvary Komisie preskúmali prácu vykonanú Dvorom audítorov, ako aj odpovede členských štátov, a zaoberali sa niektorými otázkami, ktoré vyplynuli z vnútroštátnych auditov v obidvoch krajinách.

5.5 Informácie o nezrovnalostiach

V roku 2008 prijal OLAF 230 prvých hlásení a 632 aktualizovaných oznámení o nezrovnalostiach zistených v rámci všetkých programov Sapard (876 za celé obdobie rokov 2003 – 2008)[7].

V porovnaní s rokom 2007 stúpol počet správ o 8 %. Túto zmenu možno vysvetliť niekoľkými dôvodmi. Chorvátsko začalo oznamovať nezrovnalosti v rámci programu Sapard až v roku 2008. Poľsko a Maďarsko zistili nové nezrovnalosti v dôsledku následných kontrol po konečných platbách prijímateľom. Rumunsko oznámilo dvakrát viac prípadov ako v roku 2007.

Najvyššie počty správ prišli z Rumunska, Bulharska a Poľska. V porovnaní s údajmi z roku 2007 došlo k nárastu počtu prípadov zistených v Bulharsku, Maďarsku, Litve, Lotyšsku, Poľsku a Rumunsku. Zníženie sa zaznamenalo v Českej republike, Slovinsku a na Slovensku.

Finančný príspevok Spoločenstva pridelený v rámci programu Sapard sa v porovnaní s rokom 2007 zvýšil o 334 % a suma, ktorá sa má uhradiť, sa zvýšila o 294 %. Zdá sa, že mnohé nezrovnalosti sa zistili po konečných platbách, čo viedlo k plnému vráteniu viazanej sumy.

Prípady podozrenia z podvodu oznámilo iba Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko. V roku 2008 ide o 71 % prípadov v Bulharsku, 50 % prípadov v Chorvátsku a 6 % prípadov v Rumunsku.

Najčastejšími metódami odhalenia nezrovnalostí boli v roku 2008 „vnútroštátne administratívne alebo finančné kontroly“, „kontroly dosiahnutých výsledkov na mieste“, „udania“ a „kontroly dokumentov“. Rovnaký trend sa zaznamenal v roku 2007, ale „upozornenie na protiprávne konanie“ je novým dôležitým prvkom a tieto prípady oznámilo Bulharsko.

K najčastejším typom nezrovnalostí v roku 2008 patrilo „nesplnenie prijatých záväzkov“ (23 % prípadov), „sfalšovaná dokumentácia“ (19 %) a „nedodržanie ostatných nariadení/zmluvných podmienok“ (19 %). Najväčšiu zmenu v porovnaní s rokom 2007 zaznamenal podiel prípadov „sfalšovanej dokumentácie“, a to zvýšenie zo 4 % na 19 %. Väčšinu týchto prípadov oznámilo Bulharsko.

6. SPOLUPRÁCA S MEDZINÁRODNÝMI ORGANIZÁCIAMI

V posledných rokoch Európska komisia vo zvýšenej miere spolupracovala s medzinárodnými finančnými inštitúciami (MFI) v oblasti predvstupovej pomoci na rozvoj vidieka. Výsledkom bolo lepšie porozumenie spôsobu, akým funguje program Sapard, ako aj potenciálne oblasti

[7] Príloha F.

spolupráce medzi MFI a útvarmi Komisie v tejto oblasti. Prístup vytvorený v rámci programu Sapard sa teraz používa v rámci zložky IPA pre rozvoj vidieka.